gemeente Bunnik

Informatienota

zaaknummer 1270962

Aan	:	De leden van de gemeenteraad
Van	:	College van B&W
Datum	:	7 november 2023
Onderwerp	:	Opvang vluchtelingen

Geachte leden van de raad,

Op 30 oktober bent u door ons geïnformeerd over de verkenning die momenteel wordt uitgevoerd naar het opvangen van vluchtelingen in Bunnik. We hebben u toegezegd om de informatie die op deze bijeenkomst is gedeeld schriftelijk aan u te zenden. In deze nota vindt u deze informatie.

Kleinschalige vluchtelingenopvang
Wij zijn op dit moment met het COA in gesprek over de mogelijkheid van een kleinschalige opvang voor vluchtelingen in Bunnik. Verkend wordt opvang in twee panden aan de Regulierenring. In één van deze panden biedt de gemeente nu al opvang aan ongeveer 40 Oekraïners.

Gebrek aan opvangplekken voor vluchtelingen is een urgent probleem. Er is landelijk een groot tekort aan opvangplaatsen. Zowel het rijk als de provincie doen met klem een oproep aan gemeenten om plekken te realiseren. Het college ziet deze urgentie en wil haar verantwoordelijkheid nemen.

Op dit moment gaat het in Bunnik nog om een verkenning van mogelijkheden met het COA. Pas als de uitkomst hiervan positief is volgt een formeel verzoek van het COA. Het college is in principe bereid mee te werken aan kleinschalige opvang die past bij de omvang en mogelijkheden van onze gemeente. Het college heeft hierbij de steun van de raad en de samenleving nodig. Het college wil graag samen met de raad uitdragen dat Bunnik zijn verantwoordelijkheid neemt in deze urgente opgave.

Regionale samenwerking
Dit doen we niet alleen als gemeente Bunnik. De 26 Utrechtse gemeenten en de provincie werken samen om de grote opgave die er ligt, het opvangen van vluchtelingen, het hoofd te bieden. Dit gebeurt via de Provinciale Regietafel Migratie & Integratie (PRT) onder verantwoordelijkheid van de Commissaris van de Koning. Er is een gemeenschappelijke Utrechtse aanpak, met gezamenlijke uitgangspunten en randvoorwaarden richting het rijk. U bent hierover geïnformeerd met de Raadsinformatienota van 12 juni 2023 (nr. 342).

Eén van die gezamenlijke uitgangspunten is intergemeentelijke samenwerking. Samenwerking op het gebied van werk, onderwijs en zorg voor meer en betere voorzieningen. Er is structureel overleg tussen gemeenten over het huisvesten van vluchtelingen en statushouders.

Locatie
De verkenning van het COA betreft twee voormalige kantoorpanden aan de Regulierenring nummer 4 en 22. In één van deze panden, nummer 4, biedt de gemeente nu al opvang aan ongeveer 40 Oekraïners. Op dit moment gaan we uit van een scenario waarbij het COA de gebouwen aankoopt. Het COA heeft contact met de eigenaar van deze panden. De panden zijn nog niet aangekocht.

De opvang zal voor maximaal 15 jaar zijn. We maken afspraken met het COA over wat er hierna met de panden gaat gebeuren. Dit met het oog op de ontwikkeling van het stationsgebied. Het uitwerken van deze afspraken is onderdeel van de verkenning.

We willen het stationsgebied transformeren. De bouwstenennotitie uit de gebiedsvisie hiervoor is door de raad vastgesteld. De tijdelijk opvang van vluchtelingen aan de Regulierenring zit deze ontwikkeling niet in de weg. Het kan ook bijdragen aan de gewenste transformatie van het gebied van bedrijventerrein naar woongebied.

Aantal vluchtelingen
Het aantal vluchtelingen dat hier wordt gehuisvest is op dit moment nog niet bekend. Dit is onderdeel van de verkenning. Op grond van de voorgenomen spreidingwet zou Bunnik ongeveer 70 vluchtelingen moeten opvangen. Dit is voor het college in de gesprekken met het COA het vertrekpunt. We verkennen met het COA wat ook vanuit hun optiek haalbaar en realistisch is. Van belang is dat er een goede voorziening neergezet kan worden. We gaan uit van een gefaseerde toename van het aantal vluchtelingen en niet een groot aantal ineens. Ook hierover maken we afspraken.

Diverse groep
Het gaat om vluchtelingen die nog de asielaanvraagprocedure doorlopen en om mensen die al een verblijfsvergunning toegewezen hebben gekregen en die gekoppeld zijn aan een gemeente. Vluchtelingen komen uit verschillende landen. Het gaat om alleengaanden, koppels en gezinnen. Wij hebben aangeven bij voorkeur geen kinderen in de basisschoolleeftijd op te willen vangen, omdat er onvoldoende capaciteit voor taalonderwijs is voor deze groep. Voor een goed aanbod aan taalonderwijs is een bepaald aantal kinderen een voorwaarde, zodat er een klas op locatie kan worden gestart. Omdat het zal gaan om een kleine opvanglocatie wordt dit volume niet gehaald. Dit maakt het realiseren van een goed onderwijsaanbod lastig.

Asielzoekers uit veilige landen en uitgeprocedeerde asielzoekers
Gemiddeld wordt zo'n driekwart van de asielaanvragen gehonoreerd in Nederland. Het beleid van het COA is om vluchtelingen uit zogeheten 'veilige landen', die geen kans maken op een verblijfsvergunning, in een aparte versnelde procedure te zetten met opvang in een sober regime. Deze aanpak is echter nog niet volledig sluitend. Er zou dus, bij uitzondering, ook in Bunnik een enkel persoon tussen kunnen zitten. In zijn algemeenheid geldt overigens dat als een vluchteling overlast veroorzaakt op de locatie, hij of zij altijd herplaatst kan worden.

Als de asielaanvraag wordt afgewezen, ook na eventueel bezwaar, dan dient de vluchteling binnen 28 dagen de opvanglocatie te verlaten. Bijna iedereen doet dit ook. Doen mensen dit niet dan worden ze actief verwijderd door de IND uit de locatie en naar een uitzetcentrum gebracht. Er verblijven dus nooit langdurig uitgeprocedeerde asielzoekers op de locatie in Bunnik. Het komt voor dat uitgeprocedeerde asielzoekers verdwijnen in de illegaliteit en niet terug keren naar het land van herkomst. De kans dat ze dan in Bunnik verblijven is zeer klein. Deze mensen verkiezen vaak de anonimiteit van een grotere stad boven het dorpse Bunnik.

Taakstelling
Ieder jaar krijgt de gemeente Bunnik een taakstelling opgelegd door het rijk om een aantal vluchtelingen te huisvesten die een verblijfsvergunning toegewezen hebben gekregen: de zogenaamde 'statushouders'. In Bunnik gaat het in 2023 om 44 personen *(red. inmiddels is dit bijgesteld tot 35 personen)*. De huisvestingsopgave van deze statushouders staat volledig los van de vluchtelingenopvang. Het is niet zo dat we door deze opvanglocatie méér statushouders zouden moeten huisvesten dan zonder opvanglocatie.

Verantwoordelijkheden COA
Primair is het COA verantwoordelijk voor de opvang van de vluchtelingen, ook voor scholing, dagbesteding, ondersteuning, toeleiding naar werk en vrijwilligerswerk, etc. Pas als vluchtelingen hun status krijgen en gekoppeld worden aan een gemeente, is de gemeente verantwoordelijk net als voor alle andere inwoners. Zolang zij echter nog geen woning toegewezen hebben gekregen en in de

opvanglocatie verblijven, vallen zij nog onder verantwoordelijkheid van het COA. Wel kan de gemeente dan alvast beginnen met het inburgeringsproces. Dat wordt in ons geval gedaan door de Regionale Sociale Dienst (RSD).

Uitgangspunten
We willen een opvang die past bij Bunnik, en aansluit bij de regionale aanpak. Uitgangspunten van het college hierbij zijn:

1. De opvang van vluchtelingen is voor de gemeente budgetneutraal. Het leidt niet tot extra kosten voor de gemeente, ook voorbereidingskosten worden gedekt.

2. Het opvangen van ongeveer 40 Oekraïense vluchtelingen blijft zo lang als nodig mogelijk in de nieuwe situatie. Dit is het huidige aantal Oekraïense vluchtelingen dat nu in Regulierenring 4 wordt opgevangen.

3. We willen dat vluchtelingen die daaraan toe zijn, zo snel mogelijk stappen zetten richting scholing, vrijwilligerswerk en betaald werk. Het COA ontwikkelt hier een aanbod op en zorgt voor verbinding met lokale organisaties en werkgevers. We willen dat het COA aansluit bij pilots in de arbeidsmarktregio en zorgt voor een participatieloket waar vluchtelingen advies en ondersteuning kunnen krijgen.

4. We willen integratie van vluchtelingen in de samenleving bevorderen. En dat er vanuit de opvanglocatie wordt samengewerkt met inwoners en lokale organisaties die hier een rol in spelen. We verwachten van het COA een aanpak en afstemming met de gemeente.

5. Er is voldoende eerstelijnszorg voor de vluchtelingen op de locatie of in de buurt.

6. Vluchtelingen worden bij voorkeur voor huisvesting gekoppeld aan gemeenten uit de regio, waaronder Bunnik. De regionale Utrechtse aanpak gaat uit van het principe “kom je in Utrecht, dan blijf je in Utrecht”. Een asielzoeker, indien succesvol in de asielprocedure, stroomt als statushouder uit in de regio. Dit draagt bij aan integratie en inburgering, kansen op opleiding, opbouwen van netwerk, en mogelijkheden tot werk.

7. Het is veilig op de locatie met een open en vriendelijke sfeer. We willen geen hekwerken of slagbomen maar een open en gastvrije uitstraling.

8. De twee gebouwen en het buitenterrein hebben een groene, hoge ruimtelijke kwaliteit. Indien mogelijk worden maatschappelijke functies opgenomen in de opvang of in de directe omgeving. Dit zijn functies die een meerwaarde hebben zowel voor de mensen in de opvang als voor inwoners uit de omgeving.

9. Het COA werkt mee aan de ontwikkeling van het stationsgebied.

Besluitvorming
Indien de uitkomst van de lopende verkenning voor beide partijen positief is doet het COA formeel een verzoek bij het college. Het college neemt hierover eind november een voorgenomen besluit. Hierna wordt de raad in de gelegenheid gesteld zich uit te spreken over dit voorgenomen besluit. Het college vraagt toestemming aan de raad voor het verlenen van medewerking aan het realiseren van kleinschalige opvang van vluchtelingen op de genoemde locatie. Hierna neemt het college een definitief besluit. Dan volgt het vergunningverzoek van het COA om in de panden opvang te realiseren. Na de vergunningverlening worden de panden aangepast door het COA en worden eind 2024 de eerste vluchtelingen opgevangen.

Het college hecht aan betrokkenheid van de raad bij dit proces en zal u regelmatig informeren over de voortgang. Zoals afgesproken tijdens de bijeenkomst op 30 oktober zal voorafgaand aan

het voorgenomen collegebesluit een besloten bijeenkomst met u worden georganiseerd, zodat wij uw ideeën mee kunnen nemen in de plannen met het COA.

Communicatie
Op woensdag 1 november zijn eerst alle direct betrokken partijen geïnformeerd. Vervolgens is aan het einde van de dag een persbericht uitgegaan, waarvan u ook een afschrift heeft ontvangen. Het persbericht was vrij beknopt, omdat we ons nog in de verkennende fase bevinden.

Na het voorgenomen besluit van het college eind november volgt er een uitgebreid communicatieproces. Dan wordt er duidelijkheid gegeven over hoe de opvang er uit gaat zien, hoeveel mensen er komen, waar mensen terecht kunnen voor vragen, etc. Met alle direct omwonenden en bedrijven en overige betrokken partijen wordt een intensiever traject gevolgd.